

Són innocents les paraules? Poden travessar les guerres, els crims, sense quedar-hi marcades per sempre? Podem utilitzar-les sense perill després d'haver servit a la barbàrie? Aquestes qüestions preocupen Anise Koltz com van preocupar els poetes alemanys Paul Celan o Ingeborg Bachmann. La poeta luxemburguesa, que va viure l'horror nazi, encara no hi ha trobat una resposta completament satisfactòria, tot i que podem intuir la seua posició en saber que va canviar la llengua alemanya per la francesa.

És evident que per a Anise Koltz el poema no és una terra neutral on la paraula germina i creix cap a la beatitud. Entre la força salvatge dels mots i el silenci que els assetja, travessar el poema és transitar un camp de mines. Exiliat, porta a dintre la memòria i la pèrdua.

Traduir Anise Koltz significa manipular un material perillós i delicat a través de les fronteres. Els seus poemes

La bellesa callada de les paraules

Anise Koltz
La terra calla
Eumo-Cafè Central, 2005
86 pàgs.

embolcallen trossos de silenci, s'armen amb bec i urpes com els voltors i a vegades deixen un gust de podrit a la boca, en paraules de la poeta. Però també són l'espai on viu per sempre l'amor cap a l'espòs difunt, expressen la rebel·lió davant l'absurditat de la pròpia desaparició, diuen la tristesa

que encara provoca la difícil relació amb els pares.

Traduir Anise Koltz significa tractar de conservar la duresa mineral de les seues paraules i alhora mantenir la bellesa de la seua recerca de l'esperança enmig de la solitud de l'univers.

L'edició francesa dels seus llibres conté algunes fotografies realitzades per la mateixa poeta, que al meu entendre revelen on recolza per a Anise Koltz aquesta esperança: en els dibuixos fantàstics que el reflux de les ones traça sobre l'arena, en la filigrana de les esclertes sobre la roca, en els meandres de la fusta dins del tronc d'un arbre. És a dir, en la bellesa callada que el món amaga, que les paraules amaguen, i que es revela a l'ull escrutador de l'artista, la missió del qual és transmetre-la a qui l'escolta.

Anna Montero

Portem ja alguns anys de segle XXI perquè puguem començar a fer balanç d'aquell altre segle a l'aixopluc del qual ens vam fer grans. La missió d'aquest article és la de situar en el lloc adequat la figura de Samuel Beckett (1906-1989), sens dubte un dels més grans. La literatura dramàtica del s. XX ha baixat a la realitat més crua i s'ha embrancat en experimentacions purament formals; ha penetrat profundament en la psicologia dels personatges i s'ha volgut convertir en instrument de transformació social. No content amb això, el teatre ha volgut superar el text dramàtic i ha buscat altres llenguatges. En aquest marc, se m'acut que Beckett és el més representatiu del seu segle, perquè el seu teatre prové de les entranyes històriques de la centúria. El teatre de Samuel Beckett, que sorgeix un cop s'acaba la Segona Guerra Mundial, és un teatre pessimista, com no podia ser d'altra manera després d'aquell gran conflicte universal en què els uns havien provocat l'horrible Holocaust i els altres havien respost llençant una bomba atòmica sobre la

El lloc de Beckett

innocent ciutadania. Encara que Beckett és recordat per molta gent pels seus agosaraments formals, amb actes sense paraules, obres de personatges immòbils, o amagats dins una tina, o paraules que han de dir-se al ritme just d'un bressol, el cert és que tot això no seria més que anècdota si no l'emparentés amb una raó més profunda que el lliga a una tradició literària i teatral en la qual resplendeix amb llum pròpia el nom de Kafka. El que en Kafka era, però, consternació, en Beckett ja és resignació. No hi ha sortida. La humanitat navega en un vaixell que està condemnat a ensorrar-se. Beckett s'alça en el moment lleugerament optimista de la fi d'una guerra per explicar-nos que anem camí de l'autodestrucció. Obra a obra, escena a escena, rèplica a rèplica, gest a gest, els

seus personatges s'adrecen a un final que cada cop és més a prop, tot i que, en el fons, això també és cert, mai no arriba. Perquè, al cap i a la fi, el present és el final, un final que esdevé etern quan ja res no pot esperar-se. Samuel Beckett agafa la tradició teatral més alta, la de Shakespeare, però també la dels clàssics francesos, i la posa en el seu espremedor particular. Els seus personatges provenen tant d'aquells grans clàssics com del teatre popular irlandès. Les seves formes, les seves estructures, els seus arguments s'assemblen llunyament a les tragèdies. Però Beckett les despulla, les fa irreconeixibles, les porta cada cop més cap al límit. En això, l'autor irlandès resulta únic. Inicia un camí amb *En attendant Godot* (1953) i no en el deixa fins a *Breath* (1970). Un camí sense tornada, sense marxa enrere. Beckett no només parla del final, sinó que condueix el seu teatre fins al final i això fa que, després d'ell, res ja no sigui igual. Després de Beckett cal repensar el teatre.

Joan Cavallé